

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΠΕΡΟΥ ΜΕΡΙΜΕ

Η νεότης του Μεριμέ. Όλιγη σπουδή και πολύ γλέντι. Η αδυναμία του για το ώραιο φύλο. Ένα ξεκαρδιστικό ανέκδοτό του. Πώς κατέκτησε τη φίλη του φυσιοδίφου Κυβιέ. Τέ πλαστό αυτόγραφο του Ροβεσπιέρου. Η φιλολογικές πλαστογραφίες του Μεριμέ. Η μεταφράσεις του. Η δημόσιες δεσεις του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Πρόσπερος Μεριμέ, ο συγγραφέας της «Κολομβία» και πολλών άλλων περιφημών έργων, γεννήθηκε στο Παρίσι στα 1803 από πατέρα πλούσιο, ο οποίος ήταν μάλιστα και δυναμιστής ζωγράφος της εποχής του.

Ο μικρός Πρόσπερος έσπούδασε στο Λύκειο Καρλομάγνου κι εκεί συνεδέθη στενάτα με τον δάσκαλο μετέπειτα ιστορικό Μισσέλ, απ' τον οποίο όφελθηκε όχι λίγο. Έπειτα γράφτηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου «Αντιλονθόντας» κι αυτός το παράδειγμα πολλών εικόπων νέων της εποχής του, περνούσε τον καιρό του διασκεδάζοντας με γυναιές, παρά μελετώντας.

Σχετικά μάλιστα με την αδυναμία του Μεριμέ προς το ώραιο φύλο, ανα-

φέρεται και το παρακάτω χαρακτηριστικό ανέκδοτο της φοιτητικής του ζωής.

Ο Μεριμέ σέ ηλικία είκοσιενός έτους, συναντήθηκε σέ κάποιου χωριό με τη φίλη του σοφού φυσιοδίφου Κυβιέ, μια νεοσύτη και πολύ χαριτωμένη γυνίκα.

Ο νέος σπουδαστής τη βρήκε τού γούστου του κι άρχισε νά την πολιορκιά με ταπεινά, αλλά εκείνη δέν ένοιούσε νά υποκύνη στις ελπίδες του.

Θετική και έξιτηνη γυνίκα, είχε λογαριαστέ πως ήταν προτιμώτερο νά μείνη κοντά στο σοφό, ο οποίος της παρέχει άφθονα τά μέσα της συντηρήσεως, παρά ν' ακολουθήσει έναν απένταρο σπουδαστή, σαν τού Μεριμέ.

Αλλά ο Μεριμέ δέν άπελάττειρε. Έξακολούθησε νά την ένοχλιά παντοειρώτως και μιά μέρα, καθώθηκε νά μάθι απ' την ίδια, ότι ο Κυβιέ ήταν μεγαλόδοξος σωλήκτικης αυτόγραφου και ότι θάδεν άνα-βία για ν' άποκτήσει έστω και τέσσερες ιδιόγραφες γραμμές τού Ροβεσπιέρου.

Ο Μεριμέ, όταν άκουσε αυτή την πληροφορία, σάφητικε λίγο κι έπειτα είχε στη φίλη του σοφού, πού τόν φερνόταν τόσο άσπλαχνα :

— Λοιπόν, μέσα σέ δύο μέρες θά σάς φέρω έγώ ένα αυτόγραφο τού Ροβεσπιέρου, για νά τόν χαρίσετε στον Κυβιέ.

— Άλήθεια ;

— Βέβαια. Θα είνε μάλιστα τού περιεργότερου γράμμα πού έγραψε στη ζωή του ο τρομερός αυτός άνθρωπος. Τι θα μου δώσετε όμως έσείς γι' αμοιβή ;

— Ό, τι μου ζητήσετε...

Την άλλη μέρα κάλας ο νεαρός Μεριμέ ξανακαταρτίσθηκε, για μεγαλύτερας θραμβεντικά, στη νέα.

— Πού είνε τού αυτόγραφο ; τόν ρώτησε εκείνη.

— Νά τού !

Και της έδωσε μιά επιστολή τεσσάρων σελίδων, με την ύπογραφή τού Μαξιμιλιανού Ροβεσπιέρου.

Η ώραία νέα, βλέποντας ότι θά εύχαριστούσε έξαρθετικά τού σοφού της φίλο, δέν άφησε τόν Μεριμέ παρανοήτως. Έβλεπε τού αυτόγραφο στην τόση κι' ύστερα... έπασε στην άγκυλιά τού Πρόσπερου κι' έγκατελείφθη στα τρελλά τού χάδι...

Τρείς ώρες αργότερα, πήγε χωριώμενη πού γραφείο τού Κυβιέ και τού έδωσε τού σπάνιου αυτόγραφο.

— Ω, ό !... φώναξε ο Κυβιέ, βλέποντάς το. Είνε άληθινά τού γράμμα τού Ροβεσπιέρου... Νά κι' ή ύπογραφή του... Τρέχω άμέσως νά τού δείξω στον ποιητή Νοδιέ και νά τόν κάμω νά σάσει...

Και ο σοφός φυσιοδίφης, ξεχνώντας νά ρωτήσει τη φίλη του για την προέλευση και κυρίως για την... ταή τού χειρογράφου, έβασκε νά τού έπιδείξη τόν Νοδιέ, λάμποντας από χαρά και κραυγάζοντας :

— Θράμβος !... Θράμβος !...

Ο Νοδιέ πήρε τού αυτόγραφο γεμάτος ζήλια, τού εξέτασε και τέλος άναγαστήρε νά δημολογήσει ότι έφάνετο περί γνησίας επι-

στολής τού Ροβεσπιέρου, άπειθυνομένης προς την περιφήμη μάγισσα Αικατερίνη Τεό.

— Ωρισμένος, είχε στο τέλος ο ποιητής, τού αυτόγραφο αυτό, τού όποιο άπεικονίζετα ζωντανά ο αινιγματώδης και μυστικοπαθής χαρακτήρας τού συμπολίτου μας τρομοκράτου, είνε όχι άπό στόλισμα μιάς συλλογής, αλλά ιστορικό έγγραφο μεγάλης άξιας. Σου στείχισε πολλά ;

— Είνε όμοιο. Δέν έδωσα ούτε πεντάρα ! άποκρίθηκε ο σοφός.

— Για φαντάσου !... Τι σπάνιο άτόχημα !... επανέλαθε ο Κύριος Νοδιέ, ενώ παρατηρούσε προσεχτικά τού αυτόγραφο.

Έξαφνα άναστήθηκε από μιά ξαφνική έμνευση πού τού ήθελε, έτρεξε στο παρόνθο, προσέκοισε τού χαρτί στο τζάκι και έπειτα από μιά επισταμμένη εξέταση, έβασκε σ' άράματα γέλια.

— Τι τρέχει ; ρώτησε κάποιος άνησυχός ο Κυβιέ.

— Έλα δω και ιδες μόνος σου, τού άπάντησε ο ποιητής.

Και, έξακολουθώντας πάντα νά γελά, τού έδειξε πάνω στο χαρτί, χειραγμένη με έδάμνος χαρακτήρες τή χρονολογία 1813.

— Υποθέτω, είχε τότε στον Κυβιέ, ότι όσονόητε μεγάλος και δυνατός κι' άν ήταν ο Ροβεσπιέρος, δέν μπορούσε όμως νά συντάσσει την άλληλογραφία του έλάττω θε χαρτί πού θά καταπνευζόταν... τίςαι χρώνα... μετά τού άνάται του !...

Η άποκάλυψη αυτή κατετάραξε τόν Κυβιέ, ο οποίος γύρισε ντροπαλμένος στο σπίτι του για νά ρωτήσει τη φίλη του πού βρήκε τού αυτόγραφο αυτό. Η ταρωχή του όμως υπερβηθε κάθε όμο όταν πλημφορήθηκε απ' τή λαρενική του τού πρόσωπο πού της έπρομήθησε τού χειρόγραφο και τού... είδος της αμοιβής του.

***

Υστερ' απ' όλα αυτά, ο Νοδιέ, είτε γιατί εύχαριστήθηκε για τού λάθημα τού άνταλάτου του, είτε γιατί εξέτιμωσε από τού τεχνασμά του τή μεγάλη βαρύτητα τού νεαρού σπουδαστού, πήρε τόν Μεριμέ υπό την προστασία του και τόν έβούθησε πολύ στην ανάδειξή του.

Λίγον καιρό κατόπι, ο Μεριμέ καθώθηκε νά πάη τού διπλωμα τού δεσποφού, αλλά δέν πρόφτασε νά έξασκήσει τού επάγγελμά του, γιατί στο μεταξύ είχε ριχτεί στη φιλολογία.

Τού πρώτο βιβλίο τού Μεριμέ πού είνε τού φώς, ήταν πέντε δράματα και κωμωδίες του πού έξεδούθησαν μαζί σ' ένα τόμο υπό τού ψευδώνυμο μιάς φανταστικής Ίσπανιάς ήθοσού, της Κλάρας Γκαζούλ, της οποίας μάλιστα περιγραφοίαν έκτενέσπειτα στον πρόλογο και... ή ζωή !

Κατά τόν ίδιο τρόπο δημοσίεψε αργότερα ο Μεριμέ και τή «Γκουζέλα» (γκουζέλα λένε οί Σλάβοι τή γκάβια), ένα τόμο δηλαδή ολλανδικών λαϊκών τραγουδιών διηγής τού κωμικοεινής, τά όποια παρουσίαζε ως μεταφράσεις.

Τού πρώτογο σχετικώς είνε, ότι τά έν λόγω τραγωδία, καθώς άποκαλύφθηκε αργότερα, είνε πιστή μεταφράσεις δημοτικώς μιάς τραγουδιών. Έκείνο δέ πού έσπρωξε τόν Μεριμέ νά κάμη αυτή την πλαστογραφία, ήταν ή έκδοσις τών δημοτικώς μιάς τραγουδιών υπό τού Φοριέλ, ή όποία έφημισσε μεγάλη επιτυχία.

Αργότερα ο Μεριμέ εξέδωσε σ' όραία μεταφραση και με περισοδισάτο πρόλογο τόν «Δόν Κιζούλο» τού Θεοφαντός και μερικά μνηστορηματά του, τά όποια σκευαίθησαν με τά έργα τού Άλεξάνδρου Δουιά και έστερέωσαν τή φήμη του.

Στά 1828 ο Μεριμέ ταξείδισε στην Ίσπανία και λίγο αργότερα έλαβε από τή Γαλλική Κυβέρνηση έντολή νά προηθί σ' αρχαιολογικές έρευνες ανά τή Μεσημβρινή Γαλλία.

Η άλλαγή όμως της Κυβερνήσεως πού έγινε στα 1830, τού σταμπίωσε κάποιος τή φιλολογική δρασί, γιατί τόν έκάλεσε ν' αναλάβη ανώτατες διοικητικές θέσεις.

Αν και ήταν τότε μόλις είκοσιέπτε χρόνων, ο Μεριμέ έπροσάθη για τή θέσι τού γενικού γραμματέου τού υπουργείου τού Έμπορίου, θέσι όμως την όποία από μετροφοροσινή εργατελείωσε σέ λίγο για νά διορηθί τιμηματάχης στο ύπουργείο τών Ναυτικών.

Έκει πικά μορφώσε νά έπιδοθί άνερόηχλια στις άγαταμμένες πού φιλολογικές άσχολίες. Έννοείται δέ ότι σού γραφείο του δεχτόαν περισσότερους λογίους, παρά άνθρωπους της υπηρεσίας.

***

Σιγά-σιγά ο Μεριμέ έγινε ο συγγραφέας της μόδας. Η έφημερίδες και τά περιοδικά έγραφαν γι' αυτόν ένθουσιαστικές κριτικές. Ο Μεριμέ, εκτός τών άλλων λογοτεχνικών έργασιών του, έγρά-

ΠΡΟΣΠΕΡ ΜΕΡΙΜΕ

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΟΡΕΞΙ!

ΤΙ ΕΤΡΩΓΑΝ ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΡΟ 40 ΕΤΩΝ

Πόσο από τους αναγνώστες μας δεν θα είχαν την περιέργεια να μάθουν τι έτρωγαν οι βασιλείς των διαφόρων χωρών προ μας τριακοσωνταετίας; Άς διαβάσουμε λοιπόν τα παρακάτω και θα το μάθουν.

Ο Τσάρς της Ρωσίας, 'Αλέξανδρος Β', στις 8η τ. του προηγουιάτου με τσάι, αυγά, χοιρινή και ροσολιή. Στις έντεκα έτρωγε ζουμί ζώτας, χτυπημένο με αυγά, κοττολέτες, ζόττα ζούνα, ζούας κνήμη, δύο είδη χοιταρών κ' έπειτα έκανε τρία κάππυλα μαύρα και δυνατό καφέ. Στις δύο μπα το μεσημέρι έτρωγε πάλι ένα οϊζούλο και το δείπνο του άπετέλειτο από τσάι και ξερά γλυκίσματα.

Η βασίλισσα της Άγγλίας Βικτορία προτιμούσε τη Σκωτσέζικη κούζινα. Έτρωγε δηλαδή διαρκώς κρέατα, κνήμη, ζόττες βραστές και άρχιζε πάντα το γεύμα της με ζουμί ζώτας.

Η βασίλισσα της Σουηδίας προτιμούσε το ένδεικο φαγητό των Σουηδών, το κοκκινόφαρο κ' έκανε πάντοτε γαλλικά κρεάσα.

Ο αυτοκράτορ της Γερμανίας αγαπούσε πολύ το μαύρο φρεμί κ' έτρωγε επίσης πολλά γλυκίσματα, τα όποια του έτοιμάζαν σύμφωνα με τις υποδείξεις του.

Ο βασιλεύς της Ιταλίας Ουιθέτορς ήταν φυτοφάγος και κάθε πρωί ήθελε να του παραθέτουν κριτόν, ένα φαγητό δηλαδή που άποτελείτο από καρδιές αγνανάρας και από λευκά και σπρόττα πετινάων.

Η αντιβαίλισσα της Ισπανίας προτιμούσε την Αίστριακή μαγειρεία και το άγαπημένο της φαί ήταν ψητό με κομμάτια από φραγκοσταφύλια.

Ο δούξ ντ' Ουιλά στο Παρίσι προηγουιάτου ταχτικά με ζουμί μαγειρωμένο με σκόρδα.

Το πρόγευμα του τότε προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας συνίστατο πάντοτε από αυγά, ψάρι, κοττολέτες και ψητές ζόττες που τις έπεραγατούσε.

Ο βασιλεύς Γεώργιος Α' της Ελλάδος είχε εισαγάγει στην Αθήν την τη Γαλλική μαγειρεία, γιατί ήταν πολύ έπηρεασμένος από τα ήθη και τα έθιμα των Γάλλων. Στις έννεθα το πρού προηγουιάτου με γάλα, βοιτόρο, αυγά και χοιρινή. Στη μιά το μεσημέρι έτρωγε φαγητά έντελως γαλλικής κούζινας, άλλα κάποτε-κάποτε σερβίριζαν, χάριν της βασιλίσσης και ρωσικά φαγητά. Οι βασιλείς έπαιναν κρεά άποκλειστικώς της Δεκελίας και των Πεταλιών. Ο Γεώργιος, όποις έχοιμε γράψει κ' άλλους, αγαπούσε κ' έτρωγε κατά λόρον τα κρεμμύδια...

οις πρώτος σπουδ σηματωώτες του τη Ρωσική φιλολογία και άπέδωσε σε όρατες μεταφράσεις τα άριστοσηγμάτα του Πόισων και του Γκόγκολ.

Η πρώτη έπίσημη αναγνώριση του Μερμε έγινε στα 1835, όποτε σε ηλικία 32 χρόνων διορίστηκε γενικός έπιθεωρητής των 'Ιστορικών Μνημιών της Γαλλίας.

Μετά όχτω χρόνια εξέλέγη μέλος της 'Ακαδημίας των Έπιγραφών και των Γραμιμάτων και μετά ένα χρόνο, όταν έκωνόθησαν τα θέσεις δύο ακαδημαϊκών, την έδρα του πρώτου την κατέλαβε ο κριτικός Σαιντ Μπερ και του δευτέρου ο Πρόσπερος Μερμε.

Μόλις ο Μερμε μπησε στην 'Ακαδημία, η πρώτη και κριωότερη φροντίδα του ήταν να συμφιλίωση τα δύο αντίπαλα φιλολογικά στρατόπεδα, των κλασικών και των ρομαντικών.

Ο Μερμε είχε τόσο μεγάλη εκτίμησι στην κοινωνία του Παρισιού και στον κόσμο των γραμιμάτων, ώστε μολονότι ήταν ένας είνος φανατικώτερος βασιλόαφρονος, όταν έγραψηδούθη η πρώτη δημοκρατική Κυβέρνησις, ο μόνος ίσως άτ' τους παλιούς ύπαλληλους που δεν έπαύτηκε, ήταν αυτός.

Έκτος των καθαρών φιλολογικών έργων του, ο Μερμε έγραψε και άρκετα έπιστημονικά συγγράμματα, ίδιως ιστορικά, σημαντικής αξίας.

Ο Πρόσπερος Μερμε ήταν θερμός φίλος της καλλιτεχνίας και αυτός κυρίως έσοσε τα άριστοσηγμάτα της τέχνης που στόλιζαν τα μουσεια και τ' ανάκτορα της πρωτεύουσας, όταν έπανεστάτησε ο λαός κ' έδιωξε τον βασιλέα Λουδοβίκο Φίλιππο.

Παρά τις πολυλήθειες ασχολίες του, ο Μερμε συγκέντρωνε ασίτι του έλεγκτικούς φίλους του, άμφοτερον των φίλων, οι όποιοι τον άνοηταν επί δόδαλφρες όρες και έρχόμντο κηριαλεκτικά από το στόμα του, όταν διηγείτο διάφορα έπεισόδια και άναμνήσεις της ζωής του.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Έφευρέθησαν εσχάτως ελαστικά κορδόνια, τα όποια δεν σφίγγουν καθόλου τα πόδια και δεν υποχρεώνουν τον άνθρωπο να τα λύνει κάθε φορά που θέλει να βγάλει τα παπούτσια του.

— Στο Παρίσι ύπάρχουν ειδικοί τεχνίτες που κατασκευάζουν ψεύτικα δόντια γά... τ' άλογα.

— Ο άέρας που εισπνέει ένας άνθρωπος μέσα σ' ένα είκοσιετράωρο, έχει βάρος 18 οκάδων και θα μπορούσε να γεμίσει 78 βαρέλια.

— Υπάρχει στην Άμερική κάποιος περιήγητος θεασιζής που διεδούει τον τίτλο του άσσου των κηληπατών. Ο Άμερικανός αυτός κηληπαί μέσα σε μιάν ώρα... 52 τούγαρα!

— Ένα οινολοείο στο Βερολίνο παράγγειλε τελεντάτα μ' φάλη που θάχει ύψος 8 μέτρων, όαίμετρο δώδαση μέτρον και χωρητικότητα 5.000 οκάδων.

— Στο Λονδίνο βρίσκονται 3.000.000 άτομα που δεν πάθησαν ποτέ τους σ' έκκλησις.

— Στην Κίνα, ένας πατροκτόνος καταδικάστηκε σε θάνατο και μαζί μ' αυτόν ύπεστη την ίδια ποινή κ' ό... πρώην δάσκαλός του, χάριν παραδειγματισμού.

— Σύμφωνα με μιά στατιστική, οι περισσότεροι βασιλείς και ήγεμόνες πάσχουν συνήθως από νοσηματα των αυτιών, οι δε πολιτικοί από παθήσεις των ματιών.

— Κάποιος ξένος γιατρός ισχυρίζεται ότι η περισσότερες ασθένειες του λαμου και του στομάχου προέρχονται άτ' τις μαζρές τούρες που άφινον στο στόμα μας ή βοιτόσες με τις όποίες καθαρίζοιμε τα δόντια μας.

— Άπεδείχθη ότι το δηλητήριο των φαρμακερών έρπετών, αν ύποβληθι στην ένέργεια του ηλίου, μπορεί να χρησιμεύει ως αντίαφάρμακο για τα δημημάτων των έρπετών αυτών.

— Στο φρενοκομείο της Άγίας Άννης του Παρισιού ύπάρχει ένας φρενοβλαβής που νομίζει ότι είναι σκύλος και γαυρίζει σάν σκυλί.

— Έπί έκαστο άνθρωπο, οι μουσι περτουν έξουν το δεξι χέρι δυνατότερο άτ' το άριστερό.

— Ο Βίωμαρς, μιλώντας κάποτε για την Άγγλία, είπε ότι η μεγαλύτερη άπόδοσι της ένδοξημής της ήταν ότι οι μαθηταί της δεν φορούσαν γαλιό και ότι στη Βουλή των Κοινοτήτων δεν ύπήρχαν δάσκαλοι.

— Στην Αίστρια ύπάρχουν περίπου 150 σχολεία μαγειρείας.

— Στον Γιάδστονα προσεφέρθη κάποτε ός δώρο ένα μολύβι μήκους... ένάμισυ μέτρον.

— Στο Βέλγιο προ μεριών έτών, όταν ο βασιλεύς άπεσφύρετο την νύχτα στον κοιτώνά του, ο άρχιθαυλαμητόλος του κλείδωνε την πόρτα του βασιλικού θαλάμου και κοιμώταν στο καθόρι της.

— Όταν η βασίλισσα της Άγγλίας Βικτορία ανέβησε στο θρόνο, τα 40 τοίς 100 τών ύπνών της ήταν άγρνώματα.

— Κάποιος ένδοξος περιήγητος ανεκάλυψε έντός των έρειπιών ένός μεγάλου ναού των 'Ινδιών ένα τηλεφώνο πρωτογόνου κατασκευής, το όποιο έχρησιμοποιείτο ύπό των 'Ινδών ιερέων προ δύο χιλιάδων χρόνων.

— Ένας Άγγλος ρολογας έφευρε ένα ρολόι της τσέπης που χτυπάει τις όρες και τα τέταρτα, δείχνει την ήμερομηνία, την ήμερα της έβδομάδος, τις φάσεις της σελήνης και περιέχει επί πλέον βαρομετρο και θερμομετρο.

— Κάποιος Κινέζος περιέγραψε κάποτε σπουδ σηματωώτες του το πάνω ός ένα μεγάλο... τετραόδα ζώο, το όποιο άμα του πατήσουν την ουρά και του χτυπηθούν τα δόντια, άρχίζει να τραγουδάει.

— Λέγεται ότι, ο πάσχων από βλογιά μπορεί να προλάβη τα στίγματα που βγαίνουν στο πρόσωπο και να έπιωθή τη μετάδοσι της ασθένειας του άν εκτεθι στις ήλακες άστίνες, πίσω από ένα τζάμι άνοηχού κητρίνου χρώματος.

— Στο Λονδίνο προ τριάντα έτών κατοικούσαν 250.000 'Ιρλανδοί, 122.000 Σκώτοι, 45.000 Άσπανοί, Άφρικανοί και Άμερικανοί, 60.000 Γερμανοί, 30.000 Γάλλοι, 15.000 'Ολλανδοί, 12.000 Πολωνοί, 5.000 Έλβετοί και 40.000 Έβραιοί.

— Η πρώην βασίλισσα της Άγγλίας Βικτορία είχε μανία με τα συνωμοτικά και γι' αυτό την άποκαλούσαν έστειμένη προενήτηρας!

— Οι έλέφαντες είναι τα μακροβιότερα τών ζώων. Έχει ύπολογισθεί ότι ζουν διε ός τέσσερες αιώνες.

